

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMINTALINJAT JUVAN KUNNAN OSALTA
ERI UUDISTUKSIIN NÄHDEN

500/00.01/2009

KHALL § 63

(Asian valmistelija Heikki Laukkanen, puh. 7551 211)

Mikkelin seudun liitto on lähettänyt 18.12.2009 Juvan kunnalle kirjelmän, jossa se pyytää lausuntoa ns. Mainio-liikelaitoksen toimintamallista. Materiaalina on lähetetty kaikille osallistujille Mainio-liikelaitokseen ja siihen liittyvän Mikkelin kaupungin isäntäkuntamalliin perustuvan yhteisen sosiaali- ja terveyslautakunnan perustamismateriaalia. Lausuntoa pyydetään Juvan kunnalta 28.2.2010 mennessä.

Juva liittyi mukaan selvitystyöhön kesällä tavoitteena valmistella vertailumalli Piiri Paras -hankkeelle. Mikkelin seudun liiton valmistelu "karkasi käsistä" alkusyksystä siirtymällä kesken esiselvitysten toteutuksen suunnittelun aiheuttaen huomattavaa hämminkiä.

Lausunnon antamisen kannalta on varsin ongelmallista se, että tällä hetkellä ei ole vielä käytettävissä lainsäädännöllistä pohjaa siitä, minäkalaiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita ollaan Suomessa ohjaamassa. Hallituksen helmikuun 2010 alun linjaukset jättivät monia kysymyksiä avoimeksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistaminen on käynnistetty vuosikymmenen alkupuolella. Esityslistan oheismateriaalina toimitetaan historiallinen katsaus sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisestä myös Juvan kunnan näkökulmasta.

Paras-lainsäädännölle annettiin merkittäviä linjauksia sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta, joka tuli voimaan vuoden 2007 helmikuussa. Tämän jälkeen sosiaali- ja terveysministeriö asetti terveydenhuollon lainsäädäntöä uudistamaan uuden työryhmän, joka antoi esityksensä vuonna 2008 kesällä, jolloin lakiesitys lähti lausunnolle. Paras-lainsäädäntö ja terveydenhuollon lakiluonnos poikkesivat jonkin verran toisistaan.

Syksyllä 2009 sosiaali- ja terveysministeriön johdolla tuotiin julkisuu-teen uusi toimintamalli (ns. Risikon malli), joka poikkesi aikaisemmasta valmistelusta. Nykyinen hallitus antoi marraskuun alussa eduskunnalle selonteon Paras-lainsäädännön toteutumisesta ja linjasi siinä

Kunnanhallitus	§ 63	08.03.2010
Kunnanvaltuusto	§ 11	15.03.2010

joltakin osin lähinnä Paras-lainsäädännön pohjalta myös sosiaali- ja terveydenhuollon tulevaa uudistusta. Selonteko joiltakin osin poikkesi myöskin Paras-lainsäädännöstä.

Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan nykyinen hallitus luopui siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon hallintolaista annettaisiin esitys eduskunnalle kevään 2010 aikana. Uudistusta viedään eteenpäin antamalla terveyslaki ja muutoksia Paras-lakiin. Tässä epäselvässä lainsäädäntötilanteessa tuntuu kohtuuttomalta, että Juvan kunta pystyisi linjaamaan omaa toimintamalliansa pitkälle 2020-luvulle saakka.

Juvan kunta on osallistunut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistukseen omalta osaltaan aktiivisesti eri vaiheissa. JuPuSu-kuntayhtymän purkautuessa 1.1.2007 lukien, jolloin kunta yhdisti sosiaali- ja terveydenhuollon omassa hallinnossaan. Kun JJR:n palveluyhteistyösopimus astui voimaan 1.1.2008 lukien otettiin ns. integroitu sosiaali- ja terveysterveystuottamismalli koko JJR-alueella käyttöön. Samalla Juva siirsi monia terveydenhuollon toimintoja sairaanhoitopiiritasolle.

JJR-kunnat ovat käyneet yhdessä keskusteluja valtiovarainministeriön kanssa JJR-palvelumallin kehittämistä täyttämään Paras-lainsäädännön minimivaatimukset. Kehittämisen osalta neuvotteluissa on ollut esillä järjestämistä vastuun siirtäminen yhteislautakunnalle sekä sosiaali- ja terveydenhuollon integraation toteuttaminen myös Rantasalmen kunnan osalta. Tältä osin kunnat eivät ole tehneet uusia ratkaisuja, ennen kuin on selvillä lainsäädännölliset lähtökohdat. Tämä olisi Juvalla toimivin vaihtoehto, ainakin seuraavaksi valtuustokaudeksi.

Tämän lisäksi menossa on erilaisia sosiaali- ja terveydenhuollon selvityksiä ja niistä on toteutettu jo useita:

- Valmistelussa on ollut talven aikana Itä-Suomen sairaanhoitopiirin selvitystyö tulevasta yhteistoimintamallista, jossa mukana on myös Etelä-Savon sairaanhoitopiiri, ja joka valmistuu kevään 2010 aikana. On varsin todennäköistä, että kovin nopeasti tässä asiassa ei kyetä etenemään, ellei lainsäädäntö muuta tilannetta. Hallituksen linjauksen mukaan ns. ERVA-alueen työnjaosta säädetäisiin keväällä.
- Maakuntaliiton toimeksiannosta johtaja Kari Puro on selvittänyt maakunta- ja sairaanhoitopiirikohtaisia sosiaali- ja terveysterveystuottamismalleja. Juvan kunta on mukana näiden mal-

lien kehittämissä ja on tukenut sekä maakunnallista että sairaanhoitopiirikohtaisen mallin kehittämistä. Valmistelussa tulisi palata näihin malleihin 2020-luvun ratkaisuihin.

- Sairaanhoitopiirin valmistelun pohjalta valmistui ns. Piirin Paras-malli, johon Juvan kunta osallistui vuosien 2008 ja 2009 aikana. Sen mallin pohjalta selvitettiin lähinnä sairaanhoitopiirikohtaisen mallin toteuttamista ns. sosiaali- ja terveystieteiden mallilla. Juvan kunta puoltaa tämän mallin toteuttamista ja on valmis käynnistämään hankkeen uudelleen, ehkä hieman tarkennettuna siitä mihin Piirin Paras -malli ehdotuksena päättyi. Tässä hankkeessa voitaisiin yhdistää Mainiosta syntynyt materiaali.
- Keski-Savon kunnat, jossa mukana Joroinen (Juva), Varkauden ja Pieksämäen johdolla ovat selvittäneet omaa yhteistoimintaluomaa perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen osalta. Sitä koskeva valmistelutyö on tällä hetkellä meneillään ja raportit valmistuvat keuhkatalven aikana.
- Ns. Sosterin kuntasopimus on tällä hetkellä kaikkien kuntien toimista irtisanottu ja harkinnassa on tuleva Sosterin toimintamalli. Kunnat ovat eri tavoin mukana sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisessä (Sosterissa), osa vain perusterveys- ja erikoissairaanhoidossa ja osa koko sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta. Sosterin sopimuksen irtisanominen avaa mahdollisuuksia käydä keskustelua JJR:n toimintamallista myös suhteessa Sosteriin. Ensimmäinen keskustelu Rantasalmi / Sulkava - JJR käytiin tammikuussa.

Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat Juvan kunnan talousarviossa toimintakatteesta mitattuna n. 2/3-osaa eli erittäin oleellinen osa kunnan toimintaa niin talouden, kuin toimintojen osalta. Kansalaisten saamista peruspalveluista perusturvan alue kattaa niistä suurimman osan. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että jos kunta siirtää 2/3-osan sen vastuulla olevasta toiminnasta ulkopuoliselle organisaatiolle, niin voidaan turvata riittävästi kunnanvaltuuston ohjausvaltaa rahoituksen ja toimintojen osalta sekä palvelujen laatu kuntakohtaisesti. Tämän vuoksi nyt tehdyn valmistelutyön lopputulos ei ole tyydyttävä. Hankkeen ohjaamisen kannalta on suuri ero sillä toteutetaan toimintamalli Mikkelin kaupungin organisaatiossa vai sosiaali- ja terveystieteissä.

Juvan kunnan valmistelun lähtökohtina on ollut seuraavat asiat:

1. Valittava sosiaali- ja terveydenhuollon palveluratkaisu nykytilasta eteenpäin tulisi olla sellainen, että sen uskotaan voimassa olevan ja tulevan lainsäädännön näkökulmasta olevan pitkäaikainen. Juvan kunnan oma palveluverkko ja palvelut kansalaisille ovat kohtuullisen laadukkaat ja myöskin kustannustehokkaat. Lainsäädäntöä lukuun ottamatta muut näkökohdat eivät kiirehdi ratkaisua. Tästä lähtökohdasta tarkastellen Juvan kunta ei pidä ns. Mainio-toimintamallia perusteltuna vaihtoehtona, koska se näyttäytyy väliaikaisena ratkaisuna. Juva haluaa hakea sellaisen ratkaisun, jolla JJR:n nykyinen tuotanto voidaan turvata.
2. Mikäli kunnat lähtevät nykyisestä toimintamallista yhdistämään palvelutuotantoa pitää Juvan kunta ehdottoman välttämättömänä, että järjestämistä ei hajoteta Juvan kunnan näkökulmasta kahteen toimintapisteeseen, vaan pyritään perus-, erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen riittävien palvelujen integraatioon. Juvan kunnan näkökulmasta järjestämistä vastuun siirtäminen kunnalta osin Mikkelin kaupungille ja osin sairaanhoitopiirille ei ole perusteltu ratkaisu.
3. Nyt asiakirjoissa kuvatussa ohjausjärjestelmästä tulisi erittäin hajanainen ja moniportainen. Siksi olisi tärkeää korostaa sitä, että peruskunnalla tulee olla sopimusohjaukseen perustuva ohjausmahdollisuus kaikkiin kunnan peruspalveluihin, vaikka järjestämistä jatkossa keskitettäisiin yhteen pisteeseen maakuntatasoilla. Nyt esitetyssä mallissa ohjausmekanismeja ja kunnanvaltuuston peruspalveluiden vastuuta ei ole riittävästi ratkaistu.
4. Ennen kuin Itä-Suomen sairaanhoitopiirien tulevaisuus / ERVA-alueen toimintamalli on valmistunut ei ole perusteltua tehdä mitään laajempia ratkaisuja perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen uudelleenjärjestelyissä sairaanhoitopiirin tasoisesti. Juvan kunnan näkökulmasta ei ole perusteltua sellainen ratkaisu, että osa sairaanhoitopiiriä siirtyy ERVA-alueen alaisuuteen ja merkittävä osa Mikkelin kaupungin toimintavastuulle. Juvan kunta pitää tärkeänä, että kuntien yhteisesti hallinnoima peruserikoissairaanhoito pysyy jatkossakin nykyisen sairaanhoitopiirin tai maakuntatasoisen ratkaisun puitteissa.

5. Aikataulullisesti pitäisi pyrkiä siihen, että ennen kuin kunnat lopullisesti sitoutuvat ratkaisuun on käytettävissä myöskin sairaanhoitopiiriä koskevat selvitykset sekä tulevat sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännölliset linjaukset.
6. Juvan kunta esittää, että Mainio-hankkeen ja Piirin Paras-hankkeen valmisteluissa syntyvä materiaali yhdistettäisiin ja alettaisiin valmistella yhdistelmämallia, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio rakennetaan sosiaali- ja terveystieteiden ajattelun pohjalta ja jossa edetään vaiheittain laajempaan palvelujen yhteistuotantoon. Hallituksen uudet linjaukset korostavat tätä linjausta ja lisäävät valmisteluun kokeilumahdollisuuden.
7. Juvan kunta on käynyt Mainio-asiakirjoja yksityiskohtaisesti läpi ja haluaa jatkovalmistelun kannalta esittää sen osalta seuraavia yksityiskohtia:
  - valmisteluasiakirjasta puuttuu tulevan lautakunnan johtosääntö ja siihen liittyvä turva siitä, millä tavoin sen jatko-ohjeistaminen tulee tapahtumaan
  - valmisteluasiakirjat eivät takaa kuntakohtaista ohjausmahdollisuutta palvelujen laadun ja määrän määrittelyyn sillä tavalla, että lähipalvelut voidaan varmistaa
  - talousohjauksen näkökulmasta siitä puuttuu mekanismit, jolla kunnanvaltuusto voi riittävästi ohjata sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen kokonaisuutta (2/3 toimintakatteesta)
  - kuntakohtaisten nykyisten tukipalveluhenkilökunnan asema on ratkaistu sillä tavoin, että toteuttamistapa saattaa johtaa toisten kuntien näkökulmasta kohtuuttomiin tilanteisiin
  - erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon integraatio on pääasiassa ratkaisematta

Muilta osin Juvan kunta katsoo, että tällä hetkellä ei ole tarpeellista yksilöidymminkin linjata esillä olevan hankkeen valmistelua ja toivoo, että hankkeen jatkovalmistelussa voidaan ottaa selkeästi aikalisä ja vertailla ajatellulla tavalla eri vaihtoehtoja.

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 63
§ 11

08.03.2010
15.03.2010

Juvan kunta ei harkitse nykyisten palvelujen tuotantoon muutoksia ennen vuotta 2015. Tältä osin Juvan kunnan puolesta voitaisiin esittää muille kunnille tarpeellisten muutosten tekemistä sairaanhoitopiirin perussopimukseen.

Juvan kunta toivoo, että Mikkelin kaupunki olisi valmis harkitsemaan sellaisia ratkaisuja, jolla sairaanhoitopiirin tulevaisuus ja palvelujen integraatio voitaisiin toteuttaa kaikkien kuntien osalta.

Oheismateriaali: Katsaus sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisestä Juvan kunnan näkökulmasta, valtakunnallista materiaalia ja Mainio-asiakirjat.

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus esittää edellä olevan lausuntoluonnoksen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Samalla kunnanhallitus esittää sairaanhoitopiirin muille kunnille tarpeellisten muutosten tekemistä perussääntöihin.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.

KVALT § 11

Oheismateriaali: Katsaus sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisestä Juvan kunnan näkökulmasta, valtakunnallista materiaalia ja Mainio-asiakirjat.

Päätös:

Kunnanvaltuusto hyväksyi kunnanhallituksen esityksen yksimielisesti.

Liitteet:

Päätöksen täytäntöönpano:

| | Toimeenpantavaksi
| | Lausuntoa varten
| | Tiedoksi

Jakelu

Mikkelin seudun liitto
Vs. perusturvan toimialajohtaja
Johtava lääkäri

Otteen oikeaksi todistaa:

Juvalla 22.3.2010

Pöytäkirjanpitäjä Pasi Marjakangas